

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **B. A.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalované: **Policie České republiky**, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, se sídlem U Výstaviště 18, Přerov, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 16. 11. 2020, č. j. 72 A 43/2020 - 23,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Ladislava Barty **se určuje** částkou 3 400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 (třiceti) dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 9. 2020, č. j. KRPM-104587-26/ČJ-2020-140022-SV. Tímto rozhodnutím žalovaná rozhodla o zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a to na dobu 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[2] Zajištění stěžovatele předcházelo dne 23. 9. 2020 výjezd hlídky policie k oznámení z linky 158, při kterém hlídka ověřovala totožnost sedmi cizinců nacházejících se na lesní cestě u sjezdu ze silnice E442 ve směru na Olomouc v obci Mladeč u Litovle. Stěžovatel předložil tureckou ID kartu, nepředložil však žádný cestovní doklad ani pobytové oprávnění. Hlídka stěžovatele proto zajistila podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Při podání vysvětlení dne 24. 9. 2020 stěžovatel uvedl, že pochází z Turecka, kde bydlel ve svém rodném domě společně s otcem, matkou a třemi sestrami ve městě Bingöl. Živil se jako malíř výškovými pracemi a jelikož nevydělával dost peněz, tak „*si chtěl polepšit a proto chtěl odcestovat pryč.*“ Cílem jeho cesty bylo Nizozemsko, kde žije jeho strýc. Cestu z Turecka absolvoval za pomoci převaděčů, kterým měl zaplatit následně z peněz vydělaných cestou v Německu. Cestoval přes Srbsko a Rumunsko, odkud jel dodávkou společně s dalšími cizinci až do České republiky, kde je kontrolovala hlídka policie. Výslovně uvedl, že mu v Turecku žádná újma nehrozí, může se vrátit ke své rodině. Nelegální cestu absolvoval proto, že jsou uzavřené hranice z důvodu pandemie onemocnění COVID-19. V České republice je poprvé, nemá zde žádné příbuzné. V Evropské unii má pouze zmiňovaného strýce v Nizozemsku. Z České republiky by dle svých slov vycestoval dobrovolně, ale „*běd bych jel směr do Německa a následně do Holandska.*“

[4] Žalovaná si pro účely rozhodnutí o správním vyhoštění a rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění obstarala závazné stanovisko Ministerstva vnitra k možnosti vycestování, ze kterého vyplynulo, že jeho vycestování je možné.

[5] Jelikož stěžovatel pobýval na území České republiky neoprávněně bez platného cestovního dokladu a bez platného oprávnění k pobytu, přičemž na území vstoupil v rozporu s ochranným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 18. 9. 2020, č. j. MZDR 20599/2020-30/MIN/KAN, uložila mu žalovaná rozhodnutím ze dne 25. 9. 2020, č. j. KRPM-104587-24/ČJ-2020-140022-SV, podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 3 a 4 zákona o pobytu cizinců správní vyhoštění spojené se zákazem vstupu na území členských států Evropské unie po dobu 24 měsíců. Současně žalobou napadeným rozhodnutím rozhodla o jeho zajištění za účelem správního vyhoštění, neboť existovalo nebezpečí, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[6] V žalobě stěžovatel namítal, že se žalovaná dostatečně nezabývala možnými překážkami vyhoštění, tj. otázkou realizovatelnosti účelu zajištění. Vůbec neposoudila, jaký je stav dodržování lidských práv v Turecku a zda stěžovateli nehrozí nelidské či ponižující zacházení. Přestože stěžovatel v tomto směru nic netvrdil, samotná skutečnost, že Turecko není na seznamu bezpečných zemí původu, měla být dostatečná. V další části žaloby pak rozporoval neuložení mírnějšího opatření.

[7] Krajský soud stěžovatelovu žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl s tím, že odůvodnění žalované považuje za dostatečné. Zdůraznil, že účel zajištění, resp. jeho realizovatelnost se v rozhodnutí o zajištění posuzuje předběžně a v časové tísní. V případě

pokračování

stěžovatele žádné skutečnosti nerealizovatelnosti jeho vyhoštění nenasvědčovaly a stěžovatel v tomto směru až do podání žaloby nic netvrdil. Ze závazného stanoviska Ministerstva vnitra vyplynulo, že jeho vycestování je možné, a sám stěžovatel připustil, že se do své vlasti vrátit může. Ve vztahu k mírnějším opatřením krajský soud uvedl, že jejich uložení nepřicházelo v úvahu – stěžovatel nedisponuje žádnými finančními prostředky, nemá na území České republiky žádné zázemí a sám výslovně uvedl, že by se při svém propuštění ihned vydal na cestu do Nizozemska.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[8] Rozhodnutí krajského soudu napadl stěžovatel kasační stížností, ve které zopakoval svou námitku ohledně nedostatečného posouzení potenciální možnosti vyhoštění s tím, že rozhodnutí žalované nemá oporu ve spise [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Zdůraznil, že na rozhodnutí o omezení osobní svobody je nezbytné klást zvýšené nároky. Trval na tom, že Turecko je nebezpečnou zemí, u které *„lze uvažovat o realizaci správního vyhoštění pouze za splnění individuální realizovatelnosti vyhoštění v každém jednotlivém případě, což u něj splněno nebylo.“*

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že závazné stanovisko žádala od Ministerstva vnitra právě proto, že Turecko není na seznamu bezpečných zemí původu. Toto stanovisko možnost jeho vycestování potvrdilo, přičemž stěžovatel byl se stanoviskem seznámen dne 25. 9. 2020, což stvrdil svým podpisem. Současně byl téhož dne za účasti tlumočníka seznámen s podklady pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, jakož i s podklady pro vydání závazného stanoviska. Stěžovatel nadto využil možnosti tzv. dobrovolného návratu – dne 3. 11. 2020 mu byl vydán náhradní cestovní doklad Turecka a dne 6. 11. 2020 opustil Českou republiku. Žalovaná proto navrhla kasační stížnost zamítnout.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen ustanoveným advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Podstatou věci je posouzení zákonnosti zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, který zní následovně: *„Policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl*

tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.“

[13] Stěžovateli bylo uloženo správní vyhoštění rozhodnutím ze dne 25. 9. 2020, č. j. KRPM-104587-24/ČJ-2020-140022-SV. Existenci nebezpečí, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon tohoto rozhodnutí o správním vyhoštění, stěžovatel v kasační stížnosti nerozporoval. Stěžovatel od počátku vyjadřoval svůj záměr pokračovat v cestě přes Německo za svým strýcem do Nizozemska, kde chtěl pracovat, aniž by byl držitelem pobytového oprávnění a platného cestovního dokladu. S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud pouze poznamenává, že důvod zajištění – tedy výše uvedená existence nebezpečí maření či ztěžování výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění byla dána (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2016, č. j. 8 Azs 171/2015 - 52, č. 3429/2016 Sb. NSS). Stěžovatel však namítal, že žalovaná (a následně také krajský soud) dostatečným způsobem neposoudila překážky správního vyhoštění, resp. alespoň potenciální možnost realizace účelu zajištění.

[14] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2009, č. j. 1 As 12/2009 - 61, č. 1850/2009 Sb. NSS, uvedl, že úvaha správního orgánu o tom, zda je správní vyhoštění vůbec možné vykonat (tj. zda je jeho výkon alespoň potenciálně možný), je nezbytným předpokladem pro rozhodnutí o zajištění cizince podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Z toho ovšem nelze dovozovat, že by v každém rozhodnutí o zajištění musela žalovaná hodnotit veškeré hypotetické překážky správního vyhoštění, ani to, že by možnost výkonu správního vyhoštění musela být postavena najisto. Rozhodnutí o zajištění je prvním úkonem v řízení (§ 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců), který vydává policie v určité časové tísní, což s sebou nese z podstaty věci jisté zestručnění odůvodnění tohoto rozhodnutí. Na druhou stranu i přes tuto časovou tíseň je nutné trvat na tom, aby rozhodnutí o zajištění nebylo svévolné a obsahovalo konkrétní skutečnosti odůvodňující zajištění cizince.

[15] Úvaha o potenciální možnosti výkonu správního vyhoštění je v podstatě základním kamenem, bez kterého žalovaná o zajištění za účelem správního vyhoštění rozhodnout vůbec nemůže. Přestože má žalovaná při rozhodování o zajištění pouze pomocnou úlohu, neboť zajištění není účelem samo o sobě, nelze zajišťovat cizince, pokud zákonný účel omezení osobní svobody nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Z povahy věci proto musí úvaha o realizovatelnosti vyhoštění předcházet rozhodnutí o zajištění. Řešení otázky, do jaké míry se tato úvaha musí promítnout v odůvodnění rozhodnutí o zajištění a jak musí být podrobná, naznačil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS.

[16] V citovaném usnesení rozšířený senát připomněl omezený časový prostor pro řízení o zajištění cizince, jakož i to, že zajištění představuje prostředek k dosažení cíle, kterým je v daném případě správní vyhoštění. Smyslem řízení o zajištění proto není konečné posouzení otázky, zda má být správní vyhoštění cizinci uloženo, ale vytvoření podmínek pro to, aby hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen jednáním cizince. Proto má správní orgán povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění v případech, jsou-li mu v době rozhodování o zajištění známy nebo kdy před rozhodnutím o zajištění vyšly najevo. V takovém případě je pak

pokračování

povinen tyto překážky předběžně posoudit a vyjádřit se k nim. Jedná se např. o situace, kdy již v době rozhodování o zajištění budou známy skutečnosti, pro něž by důsledkem správního vyhoštění mohl být nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince, či pro které by správní vyhoštění znamenalo hrozbu skutečného nebezpečí (srov. § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců). V odůvodnění rozhodnutí o zajištění proto musí nalézt odraz takové konkrétní skutečnosti svědčící o nemožnosti realizace správního vyhoštění, které cizinec sám tvrdil nebo které v řízení vyšly najevo jiným způsobem.

[17] V nyní projednávané věci si žalovaná před rozhodnutím o zajištění stěžovatele vyžádala závazné stanovisko Ministerstva vnitra, ze kterého žádná překážka realizace vyhoštění najevo nevyšla. Ministerstvo vnitra naopak dospělo k závěru, že vycestování stěžovatele je s ohledem na jeho motivy odchodu z Turecka a informace ohledně bezpečnosti situace v Turecku možné. Ani z výpovědi stěžovatele učiněné dne 24. 9. 2020 nevyplývá nic o tom, že by jeho vycestování bránila nějaká překážka. Naopak – stěžovatel výslovně uvedl, že mu v Turecku žádné nebezpečí nehrozí, nikdy s ním nebylo vedeno žádné trestní řízení a neměl problémy ani se státními orgány, ani se soukromými osobami. Potvrdil, že má v Turecku funkční zázemí u své rodiny, se kterou žil před svým odchodem v rodinném domě, a má se tedy kam vrátit.

[18] Z výše uvedeného vyplývá, že v době rozhodování žalované o zajištění za účelem správního vyhoštění nenasvědčovalo nic tomu, že by realizace správního vyhoštění nebyla možná – žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly v kasační stížnosti prezentovanou obavu z návratu do Turecka, v řízení najevo nevyšly.

[19] Jelikož žádná potenciální překážka nebyla v době rozhodování žalované zřejmá a stěžovatel sám nenamítal nic, co by jeho vyhoštění mohlo bránit (naopak výslovně potvrdil možnost návratu ke své rodině), neměla žalovaná povinnost podrobně se v rozhodnutí o zajištění vypořádat s tím, zda stěžovateli hypoteticky nehrozí nelidské či ponižující zacházení. Stěžovatelovy námítky byly nadto v tomto kontextu zcela obecné – a to jak v podané žalobě, tak v kasační stížnosti; stěžovatel neuvedl žádnou konkrétní skutečnost, která by mu v návratu bránila, pouze opakoval svou námitku nedostatečného posouzení realizovatelnosti účelu zajištění. Za této situace odůvodnění rozhodnutí žalované, jakož i krajského soudu zcela odpovídá přdestřeným námitkám.

V. Závěr a náklady řízení

[20] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost stěžovatele důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl (výrok I.).

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly (výrok II.).

[22] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Zástupce stěžovatele, advokát Mgr. Ladislav Bárta, byl stěžovateli ustanoven již v řízení o žalobě usnesením krajského soudu ze dne 30. 10. 2020, č. j. 72 A 43/2020 - 9. V řízení před Nejvyšším správním soudem ustanovený zástupce učinil jeden úkon právní služby, a to písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)], kterým bylo podání kasační stížnosti. Ustanovenému zástupci tak náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů [§ 13 odst. 4 advokátního tarifu], tj. celkem 3 400 Kč; tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 8. března 2021

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu